
Politici și rolul băncilor centrale în incluziunea financiară

Alexandru Păunescu
Direcția Juridică

Timișoara, martie 2018

Incluziunea financiară

- **Obiectivele** incluziunii financiare au fost extinse pentru a cuprinde aspecte privind tranzacțiile financiare și dezvoltarea economică, dincolo de abordarea problemelor legate de creditarea populației defavorizate.
- **Principalele bariere** sunt: cultura, îndeosebi gradul scăzut de educație financiară, costurile produselor și serviciilor financiare, infrastructura și informația.
- Incluziunea financiară recunoaște o **varietate de politici „configurate”, după caz, pentru diferite țări**, care pot reflecta abordări diferite în ceea ce privește politicile de atragere a depozitelor, de acordare a creditelor, de relaxare a tranzacțiilor, de popularizare sau de inovare în materie de instrumente financiare.

Din perspectiva mandatului băncii centrale:

- ***Interacțiunea incluziunii financiare cu politica monetară:*** Incluziunea financiară poate să schimbe comportamentul firmelor și al consumatorilor în moduri care sunt susceptibile de a influența eficiența politicii monetare.
- ***Impactul asupra stabilității financiare*** poate depinde de modul în care sunt realizate îmbunătățiri în ceea ce privește accesul la resursele financiare. Riscurile pot crește atunci când incluziunea mai mare rezultă din creșterea rapidă a creditelor, atunci când în acordarea finanțării sunt implicate entități nereglementate sau relativ reglementate și care, astfel, se dezvoltă rapid.

- BNR monitorizează evoluțiile riscurilor dinspre creditarea populației și evaluează periodic necesitatea recalibrării instrumentelor macroprudențiale și analizează oportunitatea introducerii unui mecanism de ținere sub control al ratelor de dobândă. Însă, orice intervenție pe acest palier **trebuie să fie în acord cu principiile unei economii de piață** bazate pe concurență, protecția concurenței loiale și libertatea comerțului (art.135, Constituția României).
- Atât timp cât **mecanismele pieței libere funcționează**, intervenția autorităților prin prestabilirea unor limite de preț ridică semne de întrebare.

Incluziunea financiară. Principii.

- incluziunea financiară ar trebui să fie urmărită în paralel cu promovarea stabilității și a eficienței sistemului financiar;
- toți furnizorii de servicii financiare trebuie să fie reglementați în mod corespunzător și proporțional pentru a susține protecția consumatorilor și integritatea sistemului financiar;
- trebuie adoptate și încurajate soluțiile bazate pe specificul pieței;
- incluziunea și stabilitatea financiară se consolidează reciproc.

Gradul de incluziune financiară în România

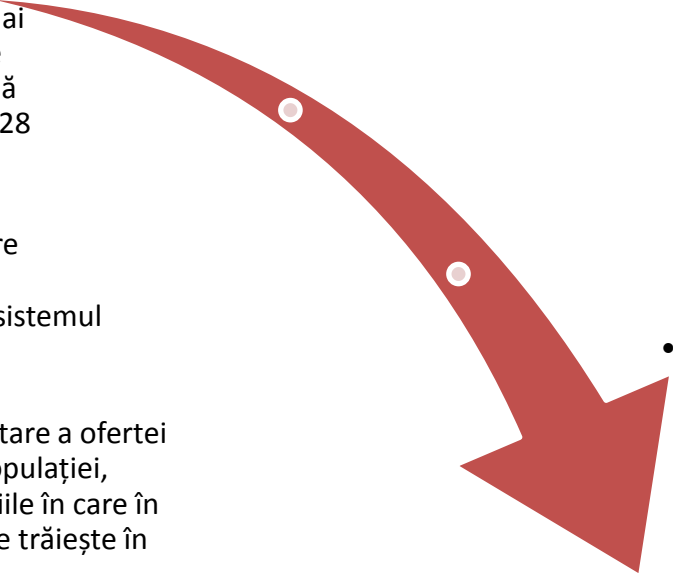
• **În trimestrul 3 din 2017, ponderea activelor sectorului bancar în PIB era de 49,52%**, față de 90,22% în Polonia, 97,5% în Ungaria, 144,52% în Cehia, 99,13% în Bulgaria, media UE fiind 251,4%.

• **distribuția activelor în cadrul sectorului financiar din România**, în aceeași perioadă, a fost de **75,6%** instituții de credit (față de 6,0% - IFN, 4,1% societăți de asigurare, 6,8% fonduri de pensii private, 7,4% fonduri de investiții).

• **Ponderea creditului bancar acordat companiilor și populației în PIB, în decembrie 2017, era 26,39%**, iar ponderea creditului IFN acordat companiilor și populației în PIB, în decembrie 2017, era 3,29%.

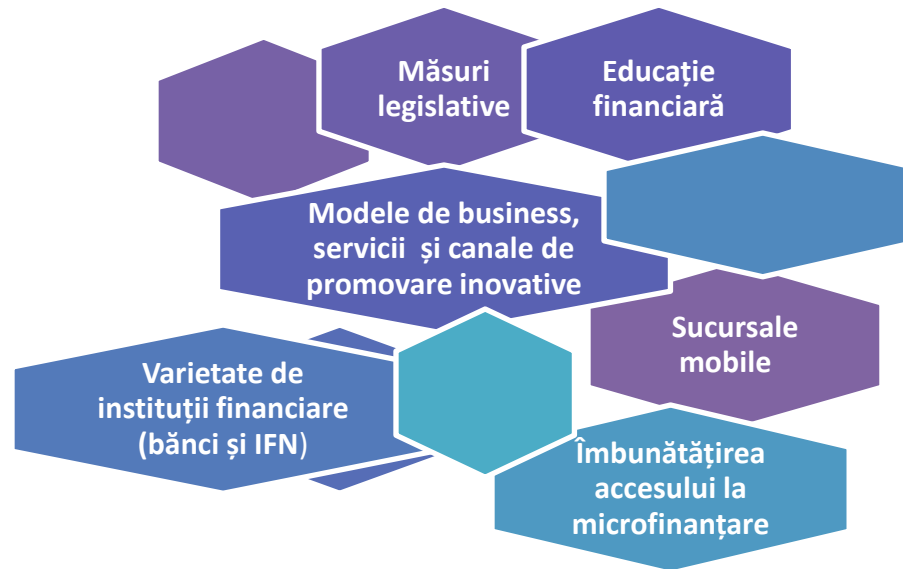
• Numărul total al cardurilor în circulație în România era în decembrie 2017 de 16.432.225 unități), dintre care carduri active 12.451.513 unități.

Principalii factori care contribuie la menținerea gradului scăzut al incluziunii în România

- ponderea mare a economiei informale și nivelul scăzut de trai, România având una dintre cele mai ridicate valori ale indicatorului de risc de sărăcie și excluziune socială (37,3%, comparativ cu media UE-28 de 23,7% în 2015)
 - gradul redus al educației financiare
 - lipsa de încredere a populației în sistemul financiar
 - calitatea și gradul reduse de adaptare a ofertei de servicii financiare la nevoile populației, inclusiv în zonele rurale, în condițiile în care în România ponderea populației care trăiește în mediul rural este mare
 - probabilitatea ca o persoană să dețină un cont bancar este de două ori mai ridicată pentru persoanele care au finalizat studiile liceale (conform chestionarului realizat de către Banca Mondială, Global Findex, 2014)
-

Instrumente pentru creșterea incluziunii financiare

- **rolul autorităților naționale** este de *a identifica* punctele de echilibru între riscuri și randamentul) generat de incluziunea financiară, *de a stabili* echilibrul între obiectivele politicilor de incluziune și stabilitate, precum și *de a elabora* cadrul de politici și de reglementare privind incluziunea financiară

Accesul la microfinanțare

- Accesarea creditului de consum poate conduce la reducerea temporară a inegalității consumului, pentru că resursele financiare sunt utilizate pentru satisfacerea nevoilor curente, dar acest lucru se face în detrimentul economisirii și prin creșterea obligațiilor financiare, având consecințe negative asupra avuției nete și pentru că valoarea bunului achiziționat prin creditul de consum se reduce semnificativ mai repede comparativ cu valoarea datoriei create pe acest canal.
- Acceptarea unui grad de îndatorare mai mare decât cel care ar fi adecvat conform standardelor prudențiale pentru debitorii cu venituri mici ar îmbunătăți în prima fază incluziunea financiară, dar pe termen mediu acești debitori vor suferi, putând ajunge inclusiv în situația de a pierde bunul imobil achiziționat prin credit.

- **necesitatea reducerii inegalității printr-un mix adecvat de politici publice**, în care cele promovate de autoritățile guvernamentale să primeze

Inhibarea creșterii incluziunii financiare

